

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOLUME XXVI.—LETO XXVI.

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), SEPTEMBER 15, 1943

ŠTEVILKA (NUMBER) 215

Predsednikova žena poziva ženstvo, da podpre napad z vojnimi bondi

ELEANOR ROOSEVELT

Mrs. Eleanor Roosevelt, so-predsednica Zedinjenih držav, ki se sedaj nahaja v Avstraliji, je naslovila poseben apel na ameriško ženstvo, da pomaga v borbi za osvoboditev sveta pred barbarstvom totalitarstva z nakupovanjem vojnih bondov.

V tozadevnem apelu je Mrs. Roosevelt izjavila:

"Vsakdo, ki je finančno zmogel bi moral kupiti vsaj en bond za \$100, poleg tega, da bo še dodatno kupoval bonde in vojno-varčevalne znamke.

"To se zdi zelo velika vsota denarja. Upam, da bo moj apel našel odziv zlasti med ženskami, ki so sedaj sposobne delati v naših vojnih industrijah. Nekatere teh žen delajo, ker imajo moža ali sinove v armadi in hočejo imeti zavest, da stojte za njimi na industrijski fronti.

"Druge delajo, ker so njih možje ali sinovi šli v armado in morajo nositi odgovornost za vzdrževanje doma. Druge zopet delajo, ker je to edini način, da pokažejo svoj patriotizem.

"Mi vsi želimo, da bi se naši fantje in možje čim prej vrnili domov in stopili zopet na konstruktivno pot življenja. Mi vemo, da bo svet v bodočnosti poln stvari, ki morajo biti izvršene na nov način, in mi hočemo, da bodo nove reči, katerih so se naši možje naučili, porabljene tako, da bodo v pomoč gradnji, ne po podiranju.

"Vse, kar je slabega na svetu, mora biti uničeno, predno bomo sposobni začeti iznova graditi, ampak naša kampanja v septembru za nakupovanje vojnih bondov se lahko smatra kot prvi korak v akciji za zgraditev boljšega sveta."

NOVICE GLEDE ŽIVILSKÉ RACIJE

Dne 12. septembra opoldne so izdane veljavne rjave znamke (point stamps) na prvi dveh in zadnjih dveh listih knjižice št. 3. Te rjave znamke so edine v knjižici št. 3, katere smete uporabljati do nadaljnjega obvestila—tako poteka urad OPA.

Te rjave znamke služijo za nakup onih dobrin, katere ste kupovali z rdečimi znamkami v knjižici št. 2.—namreč meso, mast in olje, ribe in konzerve, sir, konzervirano mleko.

Nobene spremembe ne bo v pogledu postopanja za gospodinjstvo.

nje, trgovce na drobno in na debelo, za producente ali tovarnarje. Vse določbe za uporabo rdečih znamk v War Ration Book No. 2 so veljavne za rjave znamke v War Ration Book No. 3.

OPA naglašja, da mora od 12. septembra naprej vsak kupec imeti pri sebi tri rasijske knjižice:

- Book No. 1 za sladkor.
- Book No. 2 za hrano v konzervah itd. (Modre znamke.)
- Book No. 3 za meso, mast itd. Rdeče znamke "Y" in "Z" iz knjižice št. 2 so veljavne od 12. septembra do 6. oktobra.

Zgubil življenje na morju

Mrs. Frances Lipolt, 1001 E. 12 Pl., je bila pred časom obveščena, da se pogreša njenega brata Steve Butala, ki je delal na ladji, katera je bila dne 10. februarja torpedirana na morju. Pred dvema tednoma pa je bila obveščena, da je brat zgubil življenje na morju.

Pokojni Butala je bil 54 let star, ter je bil doma iz Petrove v Crnomlju, kjer zapušča brata Janeza in sestro Ano. Pri je nahajal trgovski mornarici se je nahajal okrog 30 let. Svoje-časno je živel v Milwaukee, Wis. Tu zapušča sestro Frances Lipolt, in brata Joe Butala in v Coloradu sestro Agnes Prunk.

Pogrebna maša za pokojnega brata bo vršila v petek, 17. septembra, ob 6:30 uri zjutraj v cerkvi sv. Vida.

Bodi mu ohranjen časten spomin!

Vesti iz Slovenije

Nemška okupacija — okupacija roparjev

(Iz ljubljanskega Jutra po snemamo naslednjo objavo):

"Prijava pohištva izseljencev na Spodnjem Štajerskem

Pooblaščenec državnega komisarja za okrepitev nemštvo v Mariboru je objavil poziv, ki najprej ugotavlja, da so na Spodnjem Štajerskem še vedno neprijavljene premičnine oseb, ki so se izselile.

Te premičnine bi morale biti prijavljene v smislu naredb iz dne 23. maja 1941. Zato so pozvani vsi oni, ki hranijo ali uporabljajo pohištvo, vozila, gospodinjinske predmete in orodje od oseb, ki so po 1. aprilu 1941 zapustile Spodnjo Štajersko, da te predmete prijavijo najkasneje do 15. aprila t. l. v uradu pooblaščenca državnega komisarja za okrepitev nemštva v Mariboru, oddelku za pohištvo.

Opustitev prijave se bo kazensko zasledovala."

ZAMOREC DOBIL SLUŽBO S \$17,000 PLAČE

Gov. Dewey je v New Yorku imenoval distriktnega pravdnika Francis Riversa, ki je črnc, za mestnega sodnika, ki bo kot tak prejemal \$17,500 letne plače.

Veliki dogodki v Sloveniji

Britski radio je v torek 15. septembra ob 5. uri iz Londona citiral poročilo radijske postaje "Svobodna Jugoslavija," iz katerega se posnema sledeče:

Partizanska komanda v Sloveniji je odredila generalno mobilizacijo, in partizanske čete so razorožile dve italijanski diviziji in zasedle Novo mesto, Črnomelj, Metliko in vse kraje v ljubljanski provinci razen mesta Ljubljane.

Hrvatski partizani so istočasno zasedli vse hrvatsko Primorje od Sušaka do Senja, ter zasedli več italijanskih ladij v Bakarju. Dalje so hrvatski partizani zasedli otoke Brač, Hvar in Vis, ter mesta Obrovac, Kastela in Klis v centralni Dalmaciji.

Partizanske čete so obkrožile mesto

Split, v Bosni pa so partizani začeli s splošno ofenzivo proti Nemcem.

V tej zvezi je Louis Adamič kot predsednik Združenega odbora ameriških Južnih Slovanov podal naslednjo izjavo, katero je prejela "Enakopravnost" danes zjutraj v posebni brzojavki:

"Novice, ki so danes prišle iz Jugoslavije, popolnoma upravičujejo stališče, ki ga je zavzel Združeni odbor. Dejstvo je, da partizani osvobojujejo Slovenijo in druge jugoslovanske pokrajine. To je dovolj zame. Oni, ki napadajo partizane in Osvobodilno fronto, napadajo osvoboditelje in s tem vedoma služijo sovražnikom Slovenije, Jugoslavije in drugih Zedinjenih narodov."

Mussolini ubit, pravi nepotrjena vest

Ustrelil ga je baže neki italijanski policijski stotnik, ko so ga naciji skušali "osvoboditi."

V Madridu je včeraj cirkulirala neka nepotrjena vest, da je bil Benito Mussolini ustreljen zadnjo nedeljo tekom nacijskega poizkusa, da ga rešijo. Ustrelil ga je baže neki italijanski policijski stotnik, ki je bil dodeljen straži za Mussolinija.

Berlin podaja "podrobnosti osvoboditve"

Kot v odgovor na to govorico pa je berlinski radio včeraj objavil nadaljne podrobnosti njegove, Mussolinijeve osvoboditve in v tej zvezi se citira Mussolinija, ki je baže rekel, da je "vedno vedel, da mu bo Hitler prišel na pomoč."

Glasom nepotrjene vesti o Mussolinijevi ustrelitvi se je bivši Duce nahajal na Maddalena otoku, severno od Sardinije, ne pa v Rimu. Nemške SS-čete so baže dosele na otok, obkrožile trdnjavo, kjer je bil Duce zaprt, ampak so morale čakati na padalne čete, predno so si drznile pokusiti z napadom.

Padalne čete so dosele, ampak v trenutku napada — pravi nepotrjena vest — je eden izmed karabinjerov oddal strel na Duceja in ga ubil sledeč navodilom Badoglijeve vlade.

Druga verzija

Rimski radio, ki ga kontrolirajo Nemci, pa je včeraj nadaljeval z opisovanjem Mussolinijeve rešitve. V tej verziji se trdi, da se je Mussolini nahajal zaprt neke v Abruzzo gorovju v vzhodni centralni Italiji, ko je bil osvobojen od Nemcev.

POZDRAVI

Mrs. Frances Wolf, 14703 Sylvia Ave., in Mrs. M. Slokar ter sin, iz E. 237 St., Euclid, O., pošiljajo pozdrave iz Camp Atterbury, Ind., kjer se nahajajo slovenski fantje kot italijanski vojni ujetniki. Pišejo, da se imajo izvrstno.

Kupujte vojne bonde in vojno-varčevalne znamke, da bo čimprej poraženo osiše in vse, kar ono predstavlja!

Naši fantje-vojaki

Na dopust je prišel za 14 dni korporal Stanley Kerševan, 1285 E. 55 St. Prišel je iz Camp Livingston, La. Prijatelji in znanci so vabljeni, da ga obiščejo.

Družina Valencić, R. D. 1, Madison, Ohio, ima pri vojakih dva sinova, katerih eden, štabni saržent Joe Valencić, se nahaja onstran morja. Njegov naslov je: S/Sgt. Joe Valencic, 350275-31, 12th Fighter Sqdn., A.P.O. 709, c/o Postmaster San Francisco, Calif. Saržent William Valencić se pa nahaja na manuvrih nekje v Californiji. Njegov naslov je: Sgt. Wm. Valencic, 35305717, Co. B, 819 T. D. Bn., A.P.O. 185, c/o Postmaster Los Angeles, Calif.

Na kratkem dopustu se nahaja Dr. Boris Marmolja, sin poznane družine Mr. in Mrs. Louis Marmolja, 780 London Rd. Dr. Marmolja se nahaja v vojaški službi in se vrne jutri v Fort Lewis, Wash.

Prostovoljno je včeraj odšel k trgovski mornarici Frank Pucel ml., sin poznane družine Mr. in Mrs. Frank Pucel, 17921 Delavan Rd. Želimo mu zdrav povratek!

Na dopust za sedem dni je prišel avijatičarski kadet John Fabris, sin Mr. in Mrs. John Fabris, 3720 W. 104 St. Njegov naslov je: A/C John Fabris, U. S. N. A. S., Lambert Field, St. Louis, Missouri. Na svoje službeno mesto se bo vrnil v četrtek.

Mr. in Mrs. Fabris imata še drugega sina pri vojaki, in sicer je bil njegov zadnji naslov: Pfc. Ludy A. Fabris, 35534047, Enlisted Malants (W), Cl. 42, Fort Sill, Okla. T 36.

Pretekli mesec je vstopil v službo Strica Sama, Leo Selan, sin družine Mr. in Mrs. Martin Urbank, Frederick St., Gowan, N. Y. Družina Urbank se je

RUSKA OFENZIVA SE POVSOD VALI DALJE

Moskva molči glede priznanja nacijev, da so se "umaknili" iz Brijskaja.

Rusi so danes zgodaj zjutraj naznanili, da je Rdeča armada napredovala 15 milj daleč proti Dnjepropetrovsku, in da se je izvajalo nove pridobitve na drugih frontah. Toda Moskva je ignorirala naznanilo berlinskega radia, da so se Nemci že "umaknili" iz Brijskaja.

Rusi 83 milj od Kijeva

Rdeče čete na centralni in severni ukrajinski fronti so včeraj prigrmele pred vrata mesta Nažina, kjer se nahaja železniška postaja na progi, ki vodi v Kijev. Rusi so bili danes samo še tri milje od Nažina, ki leži 80 milj vzhodno od ukrajinske prestolice.

Rusko poročilo pravi, da se "Nemci v neredu umikajo proti Kijevu."

50 milj do Dnepra

Na podlagi nekaterih vesti je mogoče sklepati, da se Rusi nahajajo samo še 50 milj od ovinka reke Dnepra in da so vrgli novo kolono, ki se nahaja samo še 30 milj od mostu pri Dnjepropetrovsku, preko katerega se morajo umakniti Nemci.

Ena vest naznanja zajetje mesta Andrejevke, ki leži ob reki Samari, 25 milj severozapadno od Pavlograda in 28 milj severovzhodno od Dnjepropetrovska.

SREBRNI JUBILEJ

Mr. Frank in Mrs. Frances Coš, bivajoča v Garrettsville, O. sta včeraj, 14. septembra praznovala 25. letnico svojega zakonskega življenja. Številni prijatelji in znanci jima čestitajo in želijo še na mnogo let srečnega in zadovoljnega skupnega življenja!

Amerikanci držijo postojanke pri Salernu

Položaj je pod kontrolo, navzlic silnemu pritisku nacijev. Angleži hitijo proti severu na pomoč Amerikancem

BERLIN JE UMAKNIL TRDITEV, DA SO BILI AMERIKANCI VRZENI Z OPORIŠČ NA OBALI

"Zavezniška oporišča pri Salerni stojijo nedotaknjena. Položaj imamo pod kontrolo, dasiravno Nemci pritiskajo z vsemi silami."

Tako se glasi vest, ki je bila prejeta danes zgodaj zjutraj s fronte pri Salerni, kjer so Amerikanci in Angleži v ljuti borbi z nemškimi silami, ki besno napadajo njih oporišča v Italiji.

ANGLEŽI HITIJO NA POMOČ

Medtem ko zavezniške čete držijo nazaj Nemce v njihovem najbolj desperatnem navalu, ki ga do sedaj beleži vojna v Sredozemlju, hiti z juga na pomoč osma angleška armada, ki je sedaj 100 milj daleč od salernske fronte.

Herbert L. Matthews, zastopnik New York Times, ki zastopa vse novinarske agencije na fronti, poroča:

Besen nemški napad

"Včeraj opoldne so Nemci začeli z napadom. Vse od tedaj se vršijo ljuti boji. Ko sem odšel ob 1. popoldne je bil položaj dobro pod kontrolo, dasiravno so Nemci hudo pritiskali.

"Nemci so poslali v boj tanke, artilerijo in pehoto. En napad je sledil drugemu. Teren je perfekten za boj s tanki, in Nemci so imeli v oblasti vse opazovalne točke, vsled česar vseh napadov ni bilo mogoče odbiti.

Borba skozi vso noč

"Našli so vrzel v naši liniji ter se vrgli proti nam. Potem se je linija pomikala naprej in nazaj skozi vso noč. Bila je dramatična noč, ob polni luni, in nebo je bilo polno letal.

"Bili smo ponovno bombardirani, ampak na obrežnih pozicijah smo z veseljem opazili, ko je neki nemški bombnik v plamenih treščil na zemljo."

Značilna izjava berlinskega radia

Med tem ko je Berlin včeraj bombastično trdil, da so Amerikanci pri Salernu "Na divjem begu" in da se vseposod umikajo s postojank na obrežju, pa so se nemške trditve snoči precej omilile.

Berlinski radio je priznal, da "še ni jasno", ali bodo Amerikanci prisiljeni umakniti se s postojank na obali.

OBISČETA VOJNEGA UJETNIKA

Mr. John Samsa, 10510 Prince Ave., in Mr. Frank Bubnic, 15626 Holmes Ave. sta prejela dovoljenje, da na 27. septembra, t. l. obiščeta Ivana Kogovška, ki je vojni ujetnik v Atterbury taborišču v Indiani. Kogovšek, ki je bil zajet kot italijanski ujetnik, je doma iz Pregarja, ter je bratranec Johna Samsa. Ako ima kdo izmed rojakov kako sporočilo glede teh ujetnikov, se lahko zglašijo pri omenjenemu rojakoma predno odideta na obisk.

pred letom dni preselila v Gowan, iz Gleasonton, Pa.

Resno je bil ranjen v bitki v Južnozpadnem Pacifiku, korporal Emil Tomich, star 24 let, sin Mr. in Mrs. Thomas Tomich, 1113 E. 63rd St. Dodeljen je bil 37. ohijski diviziji. Onstran morja se nahaja že dve leti.

Njegova sestra Mary se nahaja pri ženski armadni organizaciji WAC ter je takisto neke onstran oceana, dočim je bil njegov brat, Victor, ki je tudi služil Strica Sama onstran morja, pred nedavnim častno odpuščen.

John Trebec, 1586 E. 45 St., je bil premeščen iz Fort Hayes v Columbus, O., v taborišče v Fort Knox, Ky.

Naciji postavili straže pred Vatikan

Columbia Broadcasting System v New Yorku poroča, da je ujet radijsko poročilo iz Berlina, ki pravi, da so Nemci postavili parašutne čete na stražo na trgu Sv. Petra v Rimu, ki so oborožene z protiletalskimi topovi. Berlinski radio pravi, da so bile straže postavljene, "da se s silo prepreči vsak poizkus za vdrtje v Vatikan."

Britski radio pravi, da je trg Sv. Petra v tehničnem pogledu del vatikanskega teritorija, kar bi pomenilo, da so naciji stopili na nevtralni teritorij, ampak berlinski radio navaja v opravičbo točko v lateranskem paktu, glasom katere je vstop na trg Sv. Petra odprt vsem Italijanom. Iz tega sledi, pravijo Nemci, da je zdaj vstop dovoljen njim, ker so zavzeli mesto — Italijanom.

STAVKA ZAPRLA ŠOLE V TOLEDO

V mestu Toledo, Ohio, so šli na stavko vsi šolski uslužbenci razen učiteljskih moči, vsled česar so morale javne šole zapreti vrata. Vsled stavke je ustavljen pouk 35 tisoč učencev.

WAR 3rd LOAN
Buy More Bonds

Vojni bondi so batine za barbarskega sovražnika!

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 6311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

STOJAN PRIBIČEVIĆ:

ZAVEZNIŠKA STRATEGIJA V JUGOSLAVIJI

VII.

Potem ko bi Zedinjene države upostavile svojo tajno službo v Jugoslaviji — bodisi s pomočjo padal, podmornic ali na kateri koli drug način, seveda, možje, ki bi bili na tak način vtihotapljeni v deželo bi morali biti telesno in moralno sposobni svojega posla, razumeti bi morali jezik in poznati jugoslovanske razmere — bi morali graditi naš program na ugotovljenih dejstvih in naši načrti za invazijo Balkana bi morali sloneti na zdravi politični podlagi.

Na podlagi dokazov, katere se že ima na rokah glede Jugoslavije iz prilično verodostojnih virov, in delno sledeč programu, ki ga izvaja na Balkanu angleška vlada, bi ameriški načrt za invazijo Balkana moral vsebovati naslednjih pet točk vojaško-političnega značaja:

1. Gledati bi morali, da v najvišji meri sodelujemo z vsemi borbenimi jugoslovanskimi skupinami, in ne igrati politike na ta način, da bi iz političnih razlogov zavrgli nekatere skupine (n. pr. partizane) in podpirali druge (n. pr. Mihajlovića) ter s tem ogrožali uspešnost vojaške akcije.

2. Z ozirom na to, da je združena, federativna in demokratska Jugoslavija steber povojne stabilnosti v Centralni Evropi in na Balkanu, moramo za vsako ceno delati na tem, da se pospeši edinstvo med Srbi, Hrvati in Slovenci, kar bomo dosegli, ako bomo dali svojo podporo vsem jugoslovanskim skupinam, ki so bodisi z besedo ali borbo na delu za tako edinstvo.

3. Jugoslovanski ubežni vladni bi moralo biti povedano:

(a) da njena oblast je le tolika, v kolikor zastopa sile aktivnega odpora, in da preko te točke nima nobene oblasti;

(b) da ako ne zavzame jasnega in konstruktivnega stališča glede Mihajlovića in partizanov in pa srbo-hrvaškega vprašanja, tedaj se bo potrebno rešitev moralo najti potom direktnih pogajanj med tremi velikimi zavezniki in jugoslovanskim ljudstvom in njihovimi voditelji v domovini;

(c) da naj sledi vzgledu nekaterih drugih ubežnih vlad, ki so izjavile, da so ob koncu vojne pripravljene izročiti svojo oblast svojemu ljudstvu doma. Legitimna oblast bi se morala vrniti onim, iz katerih rok izhaja, PREDNO se ubežne vlade vrnejo v svoje osvobodene dežele, da se na ta način zagarantira absolutno svoboden izraz ljudske volje pod nadzorstvom zaveznikov sil.

4. Mi ne smemo ustvariti vtisa, da bi bili vsled strahu pred radikalizmom pri volji rabiti naše oborožene sile za upostavitve reakcionarnih režimov v Jugoslaviji ali kjer koli drugje v Evropi. Mi moramo delati roka v roki s progresivnimi elementi vsepovsod, kajti ti elementi predstavljajo večino v okupirani Evropi. Tako mi kot Angleži smo na primer pokazali željo, omejiti eventualni odločilni vpliv Rusije na povojnem Balkanu in Centralni Evropi, ampak medtem ko se Angleži trudijo, da bi si pridobili prijateljstvo levičarjev, smo mi doslej kazali nagnjenje za konservativne elemente, Habsburžane ali katoliške projekte, ki so veliko manj užiti med prizadetimi ljudstvi. Celo tako majhen geografski slučaj kot je jugoslovanski, vsebuje celotni problem Vzhodne Evrope, katerega bo mogoče zadovoljivo rešiti edino skupno z Britanijo in Sovjetsko Rusijo.

5. Ker bi rusko vojaško sodelovanje proti Japonski neizmerno pomagalo skrajšati vojno na Pacifiku, je primeren in pameten sporazum z Rusijo na Balkanu in v Vzhodni Evropi tudi v našo lastno vitalno korist.

REVERENT AMBROŽIČ O SLOVENSKIH KATOLIKIH

Piše Louis Adamič

Preveč sem zaposlen te dni, z delom, ki je v zvezi z mojim predsedništvom Združenega odbora južno-slovanskih Amerikancev, da bi odgovarjal na napade Rev. Ambrožiča. Znaniti pa ne bo pravi odgovor na to nikdar niti potreben. — V enem njegovih člankov me pisec prikaže za lažnika. Moj odvetnik me je informiral, da lahko na podlagi tega vložim tožbo proti Reverendu in proti listom, ki so prinesli njegov članek pod naslovom: "Louis Adamič in naša sloga". Trenotno sem sicer prepričan tudi za to, a garantiram pa nikakor ne, da si ne bi vzel časa enkrat v bližnji bodočnosti, ter vložil "libel suit" proti Rev. Ambrožiču. Za enkrat se mi zdi, da stvar lahko počaka dokler ne izide moja knjiga; potem ameriška in slovensko-ameriška javnost sodi, kdo je lažnik.

V resnici se čutim napram Rev. Ambrožiču skoro hvaležnega, kajti on je začel oglašati moje knjige še preden je izšla. Ali more pisatelj pričakovati kaj več od svojega nasprotnika?

Rev. Ambrožič je tudi objavil eno moje kratko pismo, izjavljajoč brez dokazov — da se nanaša na neki dokument, katerega je rečeno, da sem jaz videl. Hočem se mu oddolžiti enako s citacijo iz pisma, katerega mi je Rev. Ambrožič pisal v marcu 1943 in katero mislim da bo zanimalo vse dobre katoliške slovenske Amerikance.

"Zal," mi je pisal v pismu, "so jugoslovanski narodi deloma po značaju taki, deloma so bili tako vzgajani skozi stoletja, da (kar se tiče vere) vise bolj na aksidentalnih nego na bistvu. Emocija je pač močnejša ko globok premislek."

"Morda bi kaj pojasnila naslednja ilustracija: "V Kanadi sem srečal starejšo Slovenko, ki mi je pripovedovala z velikim navdušenjem o svoji 'cerkvenosti' in starem kraju, da je ni nikdar manjkalo pri nobeni cerkveni slovesnosti, pri nobeni maši, itd. itd."

"Ker sem vedel, da v Kanadi sploh ni hodila v cerkev, sem jo

vprašal, zakaj je nehala. Odgovor: 'Ko sem prišla sem, sem šla v cerkev (v Greensby), pa sem se zgrozila, ko sem videla, da nimajo nič oltarja. ... Povedala sem to svoji prijateljici, pa mi je zatrčila, da tu sploh nimajo oltarjev po cerkvah. Še danes me je sram, da v tej kontrari Jezusa tako tritajo. ... "Ko sem nadalje vprašal glede oltarja, sem zvedel, da je zanj oltar samo tisto, kar je pravzaprav okrasek oltarja: ogromen tron s farnim patronom, mnogo drugih svetnikov, angelov, itd. ... Dejala mi je: 'Ja, doma, tam smo imeli takega imenitnega svetega Martina na oltarju, da se je res splašalo moliti. ... Tukaj pa — ali boš v prazne stene molil. ... ?

"In tako je bilo konec vse njene toliko hvaljene 'cerkvenosti' ...

"To ni nikak osamljen slučaj, ali je najbolj eklatanten med vsemi, kar sem jih srečal. Faktum je, da je med vsemi Jugoslovani versko prepričanje površno, plitvo — vsaj tako je bilo do zadnjih desetletij. Obešali so se na zunanosti, okraske — trimmings — bistva niso zadeli. Zamera bi bila, seveda, če bi človek za to delal odgovorne cerkvene predstojnike, župnike, kaplane, škofe. Morda tudi ne bi bilo pravično. Sam siji niso čutili, da je v resnici tako, ker so vsi skupaj živeli stoletja v sigurnosti 'apostolske Avstrije' oziroma 'pravoslavne Srbije' in niso se zavedali, da utegne priti čas, ko bodo narodi postavljeni v drugačen milje in bo 'readjustment' zanje težak. ...

To je kar misli vodilni slovenski duhovnik o slovenskih katoličanih in v tem njegovem mišljenju so očitno vključeni tudi oni v Združenih državah.

Mislím, da bi morali njegove besede dobro premisliti. Od moje strani ne potrebuje nobene govorice komentarja. Jaz samo vračam uslugo za uslugo. Rev. Ambrožič oglašja moja še neobjavljena naziranja; jaz hočem storiti nekaj, da reklamiram njegova.

Bodočnost na obzorju

Piše LOUIS ADAMIC, predsednik

Združenega odbora Južno-Slovanskih Amerikancev

Uradni naslov: The United Committee, 1010 Park Ave., New York 28, N. Y.

Dne 6. septembra sem poslal Mr. Etbinu Kristanu, predsedniku SANS-a sledeče pismo:

Dragi gosp. Kristan: — To pismo Vam pišem, kot predsednik Združenega odbora južno-slovanskih Amerikancev, pri katerem ste tudi Vi eden od predsednikov. Želel bi, da to pismo prečitate, ali ga dovolite štati, v angleščini ali pa v slovenskem prevodu, ko boste govorili koncem tega tedna v Sheboyganu in Milwaukeeju.

Posiljam Vam, Mr. Kristan, najtoplejšje pozdrave. Obenem naj Vam izrazim, da si štejem v čast biti z Vami v SANS-u in Združenem odboru. Naj Vam bo še dolgo ohranjeno Vaše zdravje, da boste mogli vzdržati pod težkim bremenom dolžnosti, ki Vam jih nalaga predsedništvo SANS-a. Mi Vas potrebujemo; treba nam je Vašega znanja in vaše preizkušnosti, vaše vnetosti za pravico in demokracijo.

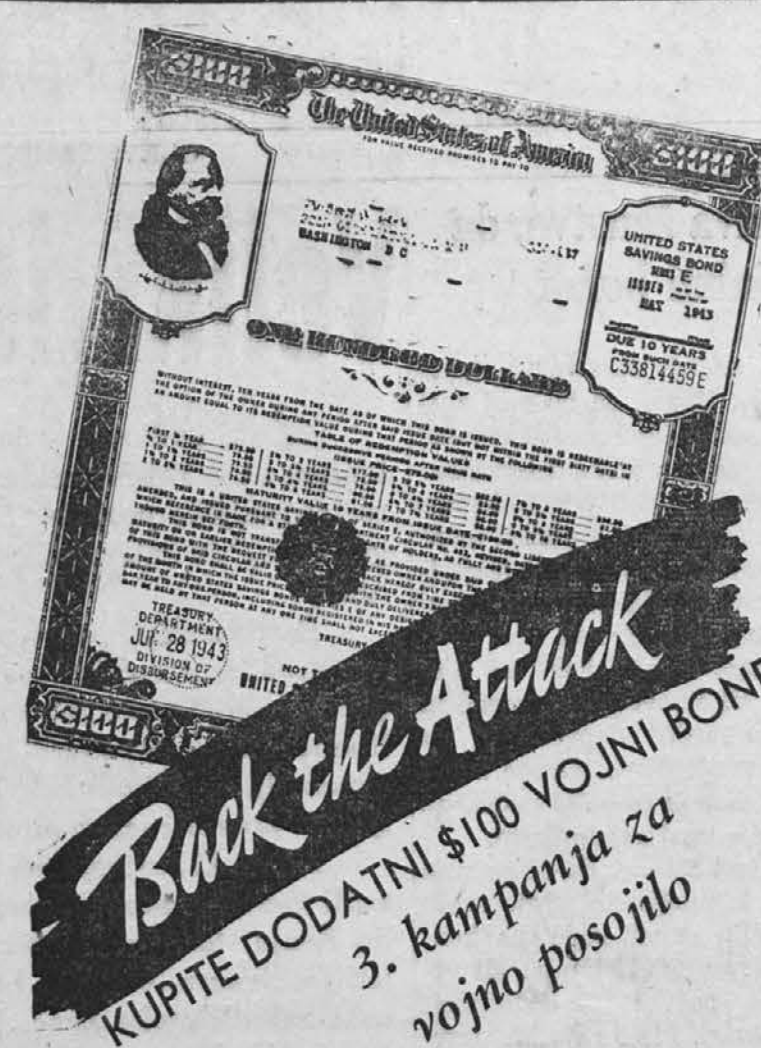
Postojankam SANS-a v Sheboyganu in Milwaukeeju, katerim boste govoril v soboto in nedeljo, izročam najlepše po-

zdrave in ravnotako vsemu zbranemu občinstvu. Prosim pozdravite našo dobro prijateljico Mrs. Prislund. Ob tej priliki naj tudi izrazim svoje zadovoljstvo, ker je SANS imenoval Mr. Prislund in Rev. Aleksandra Urankarja, kot člana Združenega odbora južno-slovanskih Amerikancev. Nadejam se, da se z njima osebnostno sestane, ko bomo imeli prihodnjo sejo.

Zal mi je, da radi nujnih poslov v New Yorku in Washingtonu ne morem biti z Vami. Je namreč več stvari, ki so velike važnosti z ozirom na bodočnost Amerike in naše stare domovine, Slovenije, o katerih bi hotel govoriti slednjemu amerškemu Slovencev podrobno in odkrito. Zal pa, da kaj takega najbrž ne bo še tako hitro mogoče.

Toda, ko pridete v New York prihodnji teden, Vam hočem, Mr. Kristan dati polno poročilo o mojem delu odkar smo bili skupaj v Clevelandu pred enim mesecem.

V tem pismu bom samo ob kratkem omenil nekatere stvari,

ki bodo po mojem mnenju interesirale člane SANS-a, nele v Sheboyganu in Milwaukeeju, pač pa po vseh Združenih državah.

1) Tekom zadnjih štirih tednov sem bil trikrat v Washingtonu — dvakrat na željo vladnih uradnikov. Ta teden grem spet tja. Govoril sem v Washingtonu z odgovornimi činitelji, ki imajo opravka z balkanskimi problemi. Kot Vam je znano, Mr. Kristan, iz mojih prejšnjih poročil, sem že delj časa kooperiral z uradom za po-vojni relief in obnovo, (Office of Postwar Relief and Rehabilitation Operations), ki je del Državnega departmanta.

Pred kratkim sem prejel od tega urada pismo, v katerem pravi član Lehmanovega štaba naslednje: "Menil sem, da Vas bo zanimalo vedeti, da se naši načrti glede Jugoslavije povoli-no razvijajo v dobro obliko. Ljudje, ki ste nam jih priporočili, so nam bili v veliko pomoč pri tem, ker so nam nudili obliko primernih in potrebnih informacij. Ponovna Vam hvala za Vašo dobrohotno ko-operacijo."

2) Več zadev seveda ne morem omeniti v pismu, ki bo štano v javnosti. Toda lahko rečem to — da je precej naziranj Združenega odbora vključenega v ameriških načrtih, od katerih jih je nekaj že v teku izvajanja. To lahko rečem, ker "New York Times" v svoji današnji izdaji (6. sep.) poroča na prvi strani, "da so štabni častniki Zavezniskega poveljstva za Srednji Vzhod, ki so završili poslanstvo, katero je bilo tako drzno, kakor predinvaizjska misija gen. poročnika Marka W. Clarka v francosko Severno Afriko, konferirali z gerilskimi voditelji v Grčiji in Jugoslaviji." Pridodam lahko, da so ti drzni zavezniki častniki obiskali vse važne voditelje partizanov in druge ljudske poveljnike gerilskih čet.

3) S pomočjo londonskih prijateljev Združenega odbora, sem tekom zadnjih tednov dogljal, da niso bile resnične vesti, ki so bile objavljene začetkom avgusta letos in ki so trdile, da so Mihajlovičeve čete vdrele po Italiji zasedeno ozemlje pri Vidmu in v okolici Trsta. Dogljal sem, da so invazijo tamkaj izvedli partizanski in drugi ljudski gerilci. Naj še primomnim, da prinaša današnji "New York Times" in "New York Herald-Tribune" poročilo, povzeto po (angleškem) radiu od 5. sep. katero pravi, "da so jugoslovanski partizani zavzeli prista-

nišče in mesto Sušak ob hrvaški obali."

4 V stiku sem z uradniki Ameriskega rdečega križa in International Y. M. C. A. organizacij, s katerimi upam doseči primerne postopke, ki bodo v korist slovenskim fantom, ki se nahajajo tukaj, kot italijanski vojni ujetniki. O tem Vam bodem poročal več, kadar pridete v New York ali pa pozneje.

5) Združeni odbor razpošilja ta teden prvo izdajo svojega "Bulletina". Za vaš šhod v Sheboyganu in Milwaukeeju pošiljam večje število izvodov, katere želimo, da se razdeli med občinstvo. Obenem je naša želja, da ljudem ob tej priliki nekoliko razložite pomen organizacije Združenega odbora.

6) Opozorjen sem bil na napade nekaterih piscev v "Ameriški Domovini", kateri so namerjeni na vodstvo SANS-a, vključevši Vas, Mr. Kristan, ter na Združeni odbor in name, kot predsednika tega odbora. ... in proti Rusiji. Za moj del ne bom odgovarjal na te napade v kolikor se tiče moje osebe; vsaj ne za enkrat. Pisci so slučajno duhovniki in moj respekt do duhovnikov je tako velik, da že po naturi nisem nagnjen k temu, da bi se spuščal z njimi v besedne bitke. Poleg tega so mnogi njih argumenti proti Združenemu odboru tako prozorni, da jih ni vredno omenjati.

Njihovi napadi na Rusijo so pa seveda nekaj drugega. Ta stvar je del široke zarote reakcionarnih sil, katerih operacije so razpredene po vsem svetu in so nevarne bodočim svetovnim razvojem, ki so zaželeni iz vidika vsakdanjega človeka. Ta zarota je usmerjena proti eni ameriških zaveznic — proti zaveznic, katera sedaj doprinaša več kot katerakoli druga sila k uničenju hitlerizma in fašizma.

Prepričan sem, da so napadi na Sovjetsko unijo od strani katoliških duhovnov velika in resna politična napaka, tako z vidika Združenih narodov, kakor z ozirom na bodočnost Slovenije, Jugoslavije in Balkana sploh. Nobenega dvoma ni, da bo Rusija odločujoča sila v Vzhodni in Centralni Evropi po vojni. To ni zgolj moja želja in prepričanje. Takega mnenja so celo tako previdni in konservativni poznavalci mednarodnih zadev, kot je Walter Lippmann (glej stran 148-150 v njegovi zadnji knjigi "U. S. Foreign Policy"). Se važnejše je, da je to zaveda zgodovinskega pritiska sil, katerim se podajata tudi že predsednik Roosevelta in premier Churchill, kakor to pričajo častnikarska poročila o njihovih

Protest društva "Ilirska Vila," št. 173 proti "A. D."

Cleveland, O. — Člani Društva Ilirska Vila, št. 173 Ameriške bratske zveze, zbrani redni mesečni seji dne 12. septembra 1943 v Slovenskem rodnom domu v Clevelandu, Ohio, odločno obsojamo strupeno in po našem prepričanju polnoma neosnovane napade pisateljice Louisa Adamiča na društva Ilirske vile, št. ABZ, in častnega predsednika Slovenskega amerškega nega sveta, katere prihod lokalni dnevnik "Ameriška movina."

Po našem prepričanju naš odlični rojak in Louis Adamič tako velikodušno in tako nesebično za rešitev vseh starokrvnih Slovencev iz nacifašistične nisti, da zasluži naše srčno in javno priznanje ter našo podporo, ki mu jo moramo dati.

Vse reakcionarne skupine vse skupine, katerim so privilegirani interesi več kot naroda, imajo navado vsaj ki se ne strinja z njimi, žiti "komunizma," četudi zadeti tako daleč od komunistov kot sonce od zemlje. Take tike se poslužuje tudi lokalni dnevnik "Ameriška movina" napram našemu članu, pi-lju Louisu Adamiču, in mi-pisanje odločno obsojamo.

Dalje izjavljamo, da našim prepričanju deluje pisatelja Louisa Adamiča rom na pravilno rešitev skega in jugoslovanskega šanja popolnoma v skladu solucijo, ki jo je na svoji seji 10. februarja 1943 sprejel glavni odbor riške bratske zveze in ki je pod naslovom "Stališče glavnega odbora Ameriške zveze" priobčena v našem glasilu Novi Dobi februarja 1943.

Končno naj bo sklenjeno se ta izjava pošlje v priobčeno našemu glasilu Novi Dobi kalnemu dnevniku "Enakopravnost."

Za društvo Ilirska Vila, 173 Ameriške bratske zveze, John Hrvatin, predsednik, Frank Benigar, tajnik; Mejak, blagajnik.

tekočih razgovorih v Be-lu In jaz sem uverjen, da pi, če bodo slovenski duhovniki vztrajno sledili nican takih politikov, Franc Snoj, ter nadalje svojim blatenjem Rusije, mniti si je treba, da Rusijo milo za drago, kadar je na — in izkazalo se je, da navadno uniči svoje sovraž-

Vem sicer, da moj nasvet bo upoštevan, vkljub temu svetujem duhovniškim okrog "Ameriške Domovine" namesto napadanja Rusije šajo najti najboljši način zanja z ozirom na njih odnošaje s Sovjetsko Rusijo. Prepričan sem, da Stalin ne bo borbe s cerkvijo je cerkev religije. V Rusiji je cerkev vzpostavljena. Toda skem voditeljem bo vsiljen zavedna mrznja s pisanjem kršno prinaša "Ameriška movina" — ne radi tega, ker pisanje izhaja v tem listu, pak radi tega, ker je ta list vitemu ruskemu ljudstvu, ni, je služil v spodbudo sišću v Jugoslaviji, na morali biti slovenski Ameri-ci ponosni. — Vaš udan Louis Adamič

MLADA BREDA

POVEST

SPISAL DR. IVAN PREGELJ

(Nadaljevanje)

Tako je bila obsojena Anica, da čaka in čaka skozi tri, štiri, pet tednov dan in noč, ona isto pot ponavlja, od zibel do okna in nazaj, ono isto pesem poslušaje:

"Ne pre-sta-ne, ne pre-sta-ne!"

Nekega večera pa je prekipe-la njena bolna duša v čudnem dejanju. Ves nepopisen strah noči in dni, vsa tema morilnega čakanja in poslušanja, zdvajajo in upanja je bruhnilo v žar-ko svetlobi iz nje. Nikoli ni bi-

la ne prej ne slej tako močna in tako šibka Anica. Nikoli ni bilo orožje njeno tako ostro, tako previdno držano kopje molitve in sukano s toliko duševno silo. In vendar — Anica je vztrepetala pod vtisom besedi, ki jih je bila pravkar rekla, in v onem hipu je tudi vedela, da je bila njena volja boljja in močnejša od njene materinske ljubezni.

Mračilo se je, ko je planila od otroka doli v kuhinjo in od tam v zidnico. Tiho ječanje Jeričino je motilo mol, v ka-

terega pogreznjen je slonel v kotu Luka.

Anica se je zgrudila k postelji in pokrila svoje obličje v odoje in govorila sebi in Bogu slišno:

"Jerica! Moj Jurče je bolan. Hudo sem ti storila, ko si zbolela. Strah za Jurčka me je prevzel. Prav grdo, neusmiljeno sem storila. Nisem ti stregla, nisem branila, ko se te prenesli, ko kužno žival, iz hiše. Zato mi je poslal Bog bolečino. Umrli bo! Jerica, veruj mi. Ne bom se hudovala in kregala z Bogom. Če mora umreti od vaju kdo, naj umrje moj Jurče. Naj umrje za greh materin!"

"To je blazno!" je pomislila Anica, še ko je govorila zadnje besede. In dvignila je obraz, neizrečeno blede in bolesten in čakala, da poreče Jerica čudežno besedo. Pa Jerica ni rekla nič, ni niti vedela, da se odigrava grozovit boj v enem materinem sreu.

Pač pa je začutila Anica, da ji je nekdo s silo prijel roko in ji jo začel poljubljati.

"Kaj delate?" je planila Anica kvišku in gledala prestrašena ihtečemu Luky v obraz.

"Pustite," je prosil ta, "pustite, zato ker ste ji tako dobri."

Anica je zaihtela. Po dolgem so ji privrele solze v obraz. Od srca gori se je premaknilo ono težko, dušče.

"Luka," je govorila, "kako je to hudo!"

"Hudo!" je ponovil Luka in gledal s čudno nežnostjo in vdanostjo ženi v lice...

Pa bolesti še ni bilo konec za Anico. Najtežje je šele prihajalo. Otroku so se izpušile kože po životu in obrazu. Prav nad oko mu je sedla ena. Neizrečeno usmiljenje je napolnjevalo mater, videčo otrokovo spačeno lice.

"Saj je bolje zate, umri, umri!" je obupovala, begala po sobi, jemala otroka v naročje, nosila ga od zibelke do okna in nazaj. V naslednjem hipu je položila dete zopet v zibel, prevzeta od strahu, da se dete prehladi.

In nič ni hotelo biti bolje, vedno grozovita negotovost. Za hipom upanja ura obupa, od večera do jutra, od zore do mraka. Prišla je Marjanica. S silo je Anico spravila, da je užila skodelico mleka, zaspala za pol ure. Navadno se je tedaj zbudila Anica še bolj trudna, in žalost se je je polastila še huje. In če se je oglašil zvon na vasi, jo je zbolelo, ko da jo je sunil nekdo z nožem.

In čimdalje je trajalo to stanje, tem brezupnejša je bila Anica. Skoro z nestrpnostjo je čakala.

"Ona grda rana nad očesom! Vsaj ta naj izgine, in potem naj umrje."

Tista koza nad očesom, tista grda, gnojna koza!

Marjanica je povlekla Anico nekega dne s seboj in dejala: "Bog že ve, kaj dela. Se mi zdi, da se mu gnoje!"

"Alf umrje?"

"In če bi," je odvrnila krčevito ljuta Marjanica. "Saj pojde v nebesa!"

Tedaj je Anica sprva vztrepetala. Toda samo za hip. Čudovita mirnost je govorila z njene lica. Molče je odšla k otroku in vzela od njega slovo. Poljubila ga je na čelo, na ročici, kakor otrok je govorila:

"Sirotek, Bog te hoče imeti. Bog te hoče. Pojdi, sinko moj, pojdi, in mi povej, da mi je hudo, hudo!"

Vse, kar se je še nadalje godilo z njo, se ji je zdelo ko v sanjah. Skoro ni vedela več, čemu je vse tako čudno z njo. Nekaka protost je dihalo okoli nje. Ni bilo strahu, ne čakanja, komaj nekako neprijetno čustvo zapuščenosti se je je dotaknilo in odpulilo v sinjo dalj, v večnost, je Anica odprla okno, pogledala doli čez dvorišče in s čudovito hladnokrvnostjo dejala sama sebi:

"Anica, sedaj si sama. Anica,

ali pojdeš za možem in sinom, ali pa misliš ostati?"

"Na Peči bom umrla, Anica ne gre s Peči," si je odgovorila. "Da, Peč," je dejala Anica nato. In prvič v življenju se ji je zgodilo, da je z nekako ljubeznijo objel njen pogled to lepo posestvo od potoka doli, pa sem gori do hiše in še daleč gori v hrib.

"Peč!" je ponovila zamišljena. In v tisti uri je sklenila, da pojde k odvetniku in toži.

(Dalje prihodnjic)

Dolga je vrsta ovržnih zgodovinskih laži

V zgodovino se je vrnilo mnogo neresnic, ki jih ni mogoče več izkoreniniti. Slepo verjamejo na primer, da je Kristof Kolumb odkril Ameriko in da je stari Grk Diogen živel v sodu. Izkazalo se je pa že davno, da je vse neresnično.

OGLAŠAJTE V — "ENAKOPRAVNOSTI"

Ali je mogoče še trditi, da je Termopilski prehod lahko branilo le 300 špartancev? Po naj-novejših preučevanjih je zanesljivo ugotovljeno, da je bilo potrebno najmanj 12.000 vojakov, če bi hoteli ohraniti ta prehod.

Mnoge zgodovinske neresnice so prešle v zgodovino tako, da so jih stalno ponavljali. Tako so prešle v zgodovino tudi pripovedke, ki jim dandanes še vedno verjamemo. To velja na primer glede razsipnosti Kleopatre. O nji so trdili, da je raztapljala bisere v vinu in kisu, toda povsem jasno je, da bisere ni mogoče topiti v kisu, še manj pa v vinu.

Prav tako je pripovedka, da je skromni starogrški modrijan Diogen stanoval v sodu. Ta zgodba je baje nastala tako, da je eden izmed Diogenovih sovražnikov napisal:

Takšen človek bi moral stanovati kakor pes." Zelo čudno pa je, da je prav zaradi tega slabega mnenja dobil Diogenes v zgodovini sloves prijetnega in skromnega človeka.

Marsikdo ne ve, da je povsem izmišljeno junaštvo o švicarskem junaku Viljemu Tellu. Viljem Tell ni mogel biti junak, ker doslej še niso mogli ugotoviti, da je kdaj živel pod tem imenom kak človek v Švici.

Tudi številni Homerjevi sicer izredno krasni spisi nimajo zgodovinske podlage. Tako Troja ni bila nikdar oblegana, a Helena, kateri je dvoril Paris, bi morala biti na podlagi Homerjevih trditev stara tedaj že okrog 60 let.

Ali je Kristof Kolumb bil resnici prvi, ki je odkril Ameriko, je že dalje časa sporno znanstveno vprašanje. Toda četudi mu to pustimo, vendar ne smemo trditi, da je bil iznajditelj slovitega "Kolumbovega jajca". Jajce je postavil pokoncu florentinski arhitekt Brunellesco Filippo, ki je umrl l. 1446. Slavni arhitekt je hotel s tem dokazati, da lahko uravnovesi velike oboke stolnice v Florenci.

Se dandanes govorimo o prekrasnih visečih Semiramidinih vrtovih v Babilonu. Resnica pa

je, da ti vrtovi niso bili nikdar viseči. To so bile le ravne ploskve na strešnih terasah, zasajene z drevesi in cveticami. Teras se so počivale na močnih stebrih in obokih.

Stalno tudi še ponavljajo zgodovinsko neresnico, da je francoski kralj Karel IX. v grozni šentjernejski noči (od 23. na 24. avgusta leta 1572) streljal na Hugonote, čeprav je dognano, da se Karel IX. osebno ni udeležil klanja v šentjernejski noči.

Še vedno velja tudi angleška kraljica Elizabeta za izredno milo in nežno, ugotovljeno pa je, da je v napadih besnosti divje brčala dvorne dame in svoje ljubčke.

Zgodovinska zmeta je tudi, da je v gradu Bloisu na škotskem na kamenitem tlaku še vedno viden krvav madež, kjer je bil umorjen David Rizzzi, tajnik in ljubček Marije Stuartove. Dobro poučeni ljudje pa vedo, da ta madež od leta do leta obnavljajo z rdečo barvo. Potreben je zaradi tujcev, ki prihajajo tjakaj in hočejo videti čim več znamenitosti.

Potrata ne bo pomagala hitreje pridobiti zmage

Pustiti likalnik odprt, ali pozabiti odvitni luči v kleti, ko greste gor, da odprete vrata ali k telefonu—se vam morda ne bo zdelo važno. Končno, tudi če ostanete proč pol ure—porabljenja elektrika vas ne bo dosti stala—ker elektrika je počen in jo je dovolj v okolici Clevelanda. V samem vašem slučaju bi taka potrata ne pomenila dosti.

Toda pomnožite svoj dom z tisoči drugimi—z več kot 1.300.000 odjemalci elektrike v tej okolici, ki jo daje The Cleveland Electric Illuminating Company—in potrata elektrike, ki jo povzroče pozabljenosti odvitni luči in pripomočki... je ogromna.

In taka potrata lahko mnogo ovira vojni napor naše dežele. Tukaj je povedano zakaj.

Več kot porabite elektrike, več premoga, moške delovne sile, transportacije in mnogo kritičnega materiala je potreba—ker vse to je potrebno, da se proizvaja elektrika za luči in silo, ki vam služi.

The Cleveland Electric Illuminating Company je prekrbela dovolj pripomočkov, da pride v okom vsem predvidevanim zahtevam svojih odjemalcev za električno razsvetljavo in električno silo.

Toda radi silne ekspanzije vojnega napora naše dežele, je nujna potreba za dodatni premog, moško delovno silo, transportacijo in kritične materiale. In ena važna poi, da se dobi več vitalne postrežbe in materiala za vojno—je, da se uporablja manj elektrike doma.

To je vzrok, da vas vaša vlada potom urada za vojne potrebe, ki je del urada za vojno produkcijo, naproša in vse druge odjemalce elektrike... rezidenčne, komercialne in industrijske... da se pridružite narodnem programu za prostovoljno konzervacijo—začenši 15. septembra in do nadaljnjega obvestila.

KAKO LAHKO HRANITE Z ELEKTRIKO DOMA

1. Ugasnite luči, ki niso v rabi. To ne samo prihrani elektriko, ampak varčuje tudi s kritičnim materialom, ki je v žarnicah.
2. Očistite žarnice in reflektorje redno, da dobite od 25 do 35% več svetlobe od žarnic, ki jih rabite.
3. Razdclite si luči. Razvrstite svetilke in pohštvo tako da bo svetilka stregla dvema ali več osebama, če potrebno.
4. Pritegnite svetilko bližje, kadar čitate ali šivate. Nekaj palcev proč pomeni do 50% manj svetlobe.
5. Rabite manjše žarnice, kadar ne potrebujete dosti svetlobe, za shrambe za obleko, za sprednja vrata, verande itd.
6. Ne pozabite ugasniti luči v neokupiranih spalnicah, kleti, pantry, shrambah itd.
7. Zaprite vse pripomočke, kadar ste gotovi z delom.
8. Ne prenapolnite električne ledenice, odmrznite jo redno in zaprite vrata, kakor hitro morete.
9. Rabite peč previdno. Ne pozabite odvitni edinic hitro.
10. Ne imejte radio odprt, kadar ga ne poslušate.

URAD ZA VOJNE POTREBE IN OD WPB PRAVI:

"Naj se ne poskuša okrniti potrebne vojaške, zrakoplovne in policijske razsvetljave, ali razsvetljavo, ki je potrebna za javno zdravje, vključno vid hrane konzervacije in varnost v tovarni, transportacijo in za namene produkcije."

A DARKER
TONIGHT
MEANS A
BRIGHTER
TOMORROW

TEMNEJŠA NOČ
DANES POMENI
SVETLEJŠI JUTRI

The
Illuminating
Company

Izborna iznajdba Nova barva

SE PRAV LAHKO
OMIJE

ENA GALONA ZADO-
STUJE ZA KRITJE PO-
VPREČNE SOBE

samo
\$2.98
GALONE
PASTE

1 gal. paste napravi
1½ galone barve

Acme Hardware

7002 St. Clair Ave. EN. 3880

Sensational Painting Results
AT YOUR TIME-TESTED DEALER NOW!

Buy No Paint until You see SPRED demonstrated
at following TIME-TESTED Dealers

PUSTOLOVŠČINE
DOBREGA VOJAKA
ŠVEJKA
V SVETOVNI VOJNI
JAROSLAV HAŠEK

(Nadaljevanje)

Kuhinja je prišla šele zjutraj, gulaž, ki bi bil moral biti že za obed, je bil za zajetek. Topovi so razbijali že jako blizu, in nekateri so trdili, da je bilo ponoči slišati celo strojne puške. V nekaterih je naraščala nervoznost, drugih pa se je polasčala apatija napram vsemu, kar se zgodi in kar bodo počeli ž njimi.

Jedva pa je bil golaž razdeljen, je pridrvel melderreiter, in zopet je bil alarm; vojaki so si z rokami tlačili jed v usta, da bi je ne bilo treba zavreči. Častniki so dolgo gledali v mape in se pričekali za smer; Sagner je majal glavo nad povekljem, potem so se častniki razšli k oddelkom:

"Vojaki! Mogoče sploh ne pridemo do boja; naša brigada je tretja. Kake dve uri odtod je bataljon Rusov, ki so zablodili v velikem gozdu. Tam so od včeraj in ne vedo, ne kod ne kam. Naš polk ima nalogo, gozd obkoliti, Ruse zajeti, in to storimo. Še radi se nam podajo. Morda ne pade noben strel. Ne bojte se torej... to bo igrača. Hurra, hurra, hurra!"

Moštvo je odgovorilo z nedokuhanim in še ne osoljenim "Hurra!"

Vojaki, ki so že bili na fronti, pa so si pripovedovali:

"Ježešmarija, mi smo tretja rezervna; najpoznejše v eni uri bomo tepeni. Pri Grodku smo bili tudi tretji in smo jo dobili po grbi v tričetrt ure. Zmerom imajo tri rezerve; obesiti se dam, da nas kam odvedejo; kjer pred nami ni nikogar. Fantje, preden se vam razleže ta gulaž, bomo tepeni."

Zanimivo je, da Čehi v avstrijski vojski nikdar niso rekli: "Tepli se bomo," nego vselej "Tepeni bomo."

Enajsta kompanija je morala iti spredaj kot "vorhut," četrti "zug" je šel kot "špica" in "verbindunge" pod vodstvom kadeta Bieglerja. Kadet sam je

šel naprej s šesterimi možmi, med katerimi je bil Švejk, ki se je prostovoljno oglašil za patrolo; ostali vojaki so se raztegnili v gosji verigi po cesti, da bi drug videl drugega in mu z roko dajal znake in v gozdu kazal smer, v kateri gre "špica."

Tisti, ki so prorokovali, da bodo že v eni uri tepeni, pa so se zmotili; marširali so namreč dve uri in že je potekala tretja, a o sovražniku še niti sledu.

Volja se je izboljšala, zlasti ker je tudi streljanje topov prenehalo. Sodili so, da so se Rusi zopet umaknili, a da se ustavijo šele v Moskvi. Na večer je došel bataljon na kraj gozda, kjer ga je čakala "špica," ki ni imela povelja za nadaljnje marširanje. Nove odredbe, kaj delati, pa ni bilo.

Sele v temi je došel melderreiter z vestjo, da naj se četa utabori na mestu in čaka do jutra, kako se razvije položaj. Stotnik Sager je torej odvedel svoje vojake nekoliko globlje v gozd in odredil strogo pripravljenost; vse naj bi bilo pripravljeno na prvi alarmantni vzklik na boj. Gozd je zagrnila tema, noč je prinesla hladen in droben, vztrajen, mrzel dež; do polnoči ni spal nihče. Polagoma so se vojaki zmočili tako, da jim je voda tekla curkoma po bedrih in hrbtih. Poizkušali so zažetiti ogenj. Drv je bilo dovolj, nedaleč tam je bila cela skladnica; a jedva je šinil prvi plamenček izpod suhega dračja, je pritekel lajtnant Dub: "Ugasnite, takoj ugasnite! Mar hočete, da začno na nas streljati?"

Nevoljni so vojaki metali polena z ognja in godrnjali nekaj o tretji rezervi. Lajtnant pa se je razjaril:

"Kdo se drzne odgovarjati? Jezik za zobe! Kdo naj se da Herrgott, vi me še ne poznate!" in sunil je z noge v ogenj, da se je razpršil.

"Ali, lajtnant, pustite," se je oglašil v temi Lukaš, ki ga je tresel mraz, da so mu šklepotali zobje. "Pustite," je ponovil, "saj se sami radi ogrejete. Fantje, le napravite več ognjev, tudi za nas enega; hudič ve, so li Rusi v tem gozdu ali kje že. Vsekako se ogenj iznad gozda ne bo videl."

Vojaki so tekli k skladnici in se vračali z naročji polen; kmalu se je po gozdu posvetila vrsta ognjev. Ob enem so sedeli častniki in poslušali Sagnerja, ki je krel: "Hudič vedi, ali smo tam, kjer bi morali biti; himmelaudom v brigadnem štabu zvrtačijo vse!"

Položil si je mapo na kolena in podal Lukašu brigadno povelje: "Preberi še enkrat in potem, prosim, primerjaj mapo!"

Lukaš je zrl v mapo, a izpregovoril je Dub: "Ne moremo zahtevati, da bi Rusi delali tako, kakor bi v enakih okolištinah delali mi. Rusi imajo pač izkušnje iz vojne z Japonsko..."

Sagner ga je pustil govoriti in se je iznova obrnil k Lukašu: "Krasna noč, kaj? Mene se že loteva mrzlica... Ne, še par takih dni ne vzdržim... človek bi moral imeti železno zdravje..."

Stotniku ni bilo več všeč; fronta v gibanju, Rusi na umiku, vrag ve, kam zaideš z bataljonom in morda ne prineseš več glave domov; bolnišnica bi bila prijetnejša.

Kmalu so tudi častniki spali sede, kakor vojaki, ki so, naslonjeni drug na drugega, smrčali ob ugašajočih ognjih. Dež je prestal in od vzhoda se je v

gozd svitalo; bil je že polmrak in listi na drevesih so naenkrat oživel v tajnem šepetu, s katerim pozdravljajo drevesa jutro.

Zaspanost se je prijemala tudi Švejka, a slekel je bluzo, srajco, hlače in spodnjice ter jih držal nad žarečim ogljem, da bi si vse naglo posušil. Posnemal ga je tovariš, ki se je pravkar vrnil s straže in je sušil tudi. Stala sta si nasproti, z vsake strani ognja eden, razpihaval žar pod srajcami, ki so se napihovale kakor baloni. Ki jih polnijo s plinom.

Tovariš je dejal: "To je, kamrad, sama umazanija; vojska sploh ni nič drugega kakor umazanija." Razgrnil je šive po bluzi in pritiskajoč nanje z nohtom, pripovedoval:

"Ako bi bil doma, bi zdajle že klepal koso in bi šel kositi... Takšno jutro je krasno, da se niti povedati ne da... A tu ubijamo uši in sebe... Človek, ali mi moreš povedati, čemu je vojna?" In oblekel se je, legel na nahrbtnik, približal noge ognju in godrnjal: "Švejk, kamrad, čemu je vse to? — Mi smo, bratec, osli, voli..."

Zjutraj so se vojaki umivali v lužah po gnilih parobkih in hiteli pripravljati kavo, ko se je prignal na penastem konju melderreiter. Izročil je stotniku papir, obrnil konja in zopet odjiral. Sagner se je okrenil k častnikom, in v minuti je oživel vse taborišče: "Alarm! Alarm!" Bataljon se je urejal in kletvine in psovke so odmevale namesto jutranje molitve.

Zopet je bila odposlana "vorhut," ki si je naprej poslala kadeta Bieglerja kot "špico" in je raztegnila "verbindunge"; marširali so nazaj skozi gozd v isti smeri, v kateri so prišli, a bolj na desno.

Kraj gozda so se srečali z avtom, ki je vozil častnika generalnega štaba; dal je bataljon ustaviti, pozval častnike k sebi in govoreč z njimi, gestikuliral nad mapo z rokami tako razburjeno, da je šel med vojaki glas: "Zopet smo zašli. Glejte, fantje, kako jih ošteva, ker so z nami napravili neko bedarijo!"

"Direktion mir nach! Marschieren — marsch!" je zakričal stotnik Sagner. Vorhut in špica sta se medtem potegnili nazaj, in truma je šla po gozdu okoli

dve uri nezavarovana; potem se je gozd zredčil, pokazale so se goljave, iz teh so dospeli na vozno cesto ter zopet v visok gozd, a kadet Biegler je iznova nastopil svojo ulogo tipalke.

Po kratkem odmoru so korakali urno dalje, kakor bi bilo Ruse prehiteli; nato so prišli na gozdno izseko, kjer so našli sledove po četi, ki je tu nedavno počivala. Ali so bili Rusi ali naši? Končno so našli kos novin — "Kopriv," češkega humorističnega lista — z odlomkom patriotske pesmi.

Lajtnant Dub je vrgel list na tla in si brisal prste z robcem. "Gospodje, lahko vam povem, pred nami so šli toč naši," je rekel Lukaš.

Nato so marširali dalje zopet uro, a nihče se ni spomnil, da "verbindunge" že davno ni več videla "špice." Okoli poldneva so dospeli na loko med gozdovi, odkoder so bili slišati glasovi. Stotnik je odredil, da je poslali naprej straže, ki so se vrstile z vestjo, da tabori na loki mal oddelek našega topništva, ki tam pase konje.

In bataljon se je že bližal loki, vojaki so se veselili na poličke, ko se je nenadoma kraj gozda prikazal častnik na konju; v kalupu je jeznil k Sagnerju in rjovel nanj: "Welches Regiment? Einundneunzig? Wo hin fuhren Sie das? Aber meine Herren! Das ist doch eine ganz falsche Richtung! Ich habe doch links beföhlen!" in odjedil je zopet nazaj.

(Dalje prihodnjik)

Mali oglasi

STAVBINSKI DELAVCI
FLOOR ASSEMBLERS — FITTERS
RIVETERS — POMOČNIKI — TEŽAKI
Plača od ure, poleg "overtime"

ATLAS CAR & MFG. CO.
1120 IVANHOE RD.

Zakrajsek Funeral Home, Inc.,
6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 3113

Prodite in oglejte si
našo zalogo novih spomladanskih zastorov in "draperies."

PARKWOOD HOME FURNISHINGS
7110 St. Clair Ave.
Odprto ob večerih

Proda se
No. 8 Mt. Gilead hidralično prešo za grozdje in jabolka. Kompletna oprema — Cena samo \$800. Proda se tudi 2,000 pokrovov za 16 kvartne košare, po 1c vsak. — Zglasite se pri TED MANDEL, 20171 Nicholas Ave.

Farmers Poultry Market
Vogal SUPERIOR in E. 43rd St.
KOKOSI, RACE, GOSKE, PURMANI IN JAJCA
Prodajamo na debelo za ohcete in priredbe.

ITCH CHECKED
in a 5 days — or Money Back
For quick relief from itching caused by eczema, athlete's foot, scabies, pimples and other itching conditions, use pure, cooling, medicated, liquid D.D.D. PRESCRIPTION. A doctor's formula. Greases and soothes. Soothes, comforts and quickly calms intense itching. 35c trial bottle proves it, or money back. Don't suffer. Ask your druggist today for D.D.D. PRESCRIPTION.

PILES GET SPEEDY RELIEF FROM ITCH AND BURN
THEN WALK AND SIT IN COMFORT
Use Poslam — the CONCENTRATED ointment — as thousands have. The only base HOLDS Poslam's medication on the smarting skin to cool and soothe that agonizing itch and burn. Sold from coast to coast for 35 years. Ask your doctor. Only 50c. all drug stores.

POS LAM
Oglašajte v... Enakopravnosti

Mali oglasi

TEŽAKI
za
Prekladanje blaga
Sprejemni oddelek
Oddajni oddelek
SPLOŠNO ZUNANJO DELO
Dobra plača od ure

THE CLEVELAND TRACTOR CO.
19300 Euclid Ave.

Težaki
Pometaći
Visoka plača od ure
Morate biti ameriški državljani

Chicago Pneumatic Tool Co.
1241 E. 49 ST.

Grozdje naprodaj
v North Madison, O., — blizu Route 20; okrog tri tone. Natrgajte ga sami. — Poceni.
V najem se odda farma; hiša s 5 sobami, klet, fornez, električna, hlev, kokošnjak, blizu Route 20, v North Madison, O.
Za podrobnosti se zglasite na 19801 Kewance Ave.

Soba v najem
Sobo se odda v najem poštenemu moškemu ali ženski. Na razpolago je tudi kuhinja. — Vpraša se na 18611 Mohawk Ave. Istantno se prodaja "breakfast set", 4 stole in skoro nov davenport, ki se ga lahko rabi tudi za posteljo.

Ako je treba vašo streho nanovo pokriti ali pa vaš fornez popraviti, pokličite nas. Vršimo tudi kleparska dela. — Proračun damo brezplačno.

Universal Roofing Service
1515 St. Clair Ave.
CH. 8376—8377
Ob večerih: ME. 4767

Želim kupiti
rabljeno dvo-cestno "12 gauge" puško. Mora biti v dobrem stanju. — Pokličite ENdicott 8866.

Naprodaj
je na E. Blvd., blizu Buckeye Rd., moderna zidana hiša, 6 sob. Stala je \$26,000, se proda za manj kot \$10,000. — 6 sobni bungalow na Corlett Ave. vreden \$6,200. — V Maple Heights, 2 družini, 1½ akra zemlje, sadno drevje. GLOBE AGENCY, 12915 Miles Ave., MI. 4744 od 9. do 6. Mr. Novak.

Arc Welders
Inspektorji
Pomočniki
Punch Press operatorji
Stock Handlers
Dobra plača, obilo "overtime"
Dobra povojna prilika

Geometric Stamping Co.
1111 E. 200 St.

Buy Your Share in "Our" SUBMARINE CHASER

Mali oglasi

ŽENSKÉ MOŠKI
za
važno industrijo
Splošna tovarniška dela
Sihti se menjajo; nič ob nedeljah.
Plača od ure

Arcrods Corp.
4437 E. 49 MI-8790
Južno od Harvard Ave.

Zglasite v delovnik 10. dop. do 5. pop.

MOŠKE IN ŽENSKÉ
se potrebuje za
splošna tovarniška dela
6 dni v tednu
48 ur dela na teden
Plača za ZACETEK
Moški 77½c na uro
Ženske 62½c na uro
Morate imeti izkazilo državljanstva, in prestati zdravniško preiskavo.

Zglasite se na
EMPLOYMENT OFFICE
1256 W. 74 St.

National Carbon Co., Inc.

DRŽAVLJANSTVA SE NE ZAHTEVA
Ženske za snaženje
3.30 zjutraj do poldne
Dobra plača

Zavijači
(Wrappers)
s dobrimi povojnimi prilikami

Nobenega nedeljskega dela
Ugodne delovne razmere
Zglasite se na 8. nadstropju
EMPLOYMENT OFFICE
HALLE BROS.

IŠČE SE
Moške, v starosti do 50 let za delo po par ur ob večerih.
Zglasite se na 809 E. 152 St.

Gray Hair?
NEW VITAMIN RESTORES NATURAL COLOR
Free Booklet Tells Of Thrilling Discovery; New Hope For Millions
One of the most sensational scientific discoveries of modern times is an anti-gray hair vitamin that restores natural, normal color to gray hair in nature's own way. Scientific investigation has revealed that gray hair, in many cases, may be due to a vitamin deficiency. Scientists have also discovered the particular vitamin that is necessary to restore color to the hair in such cases. Reports of tests made indicate remarkable results. Not a dye—not a tint—not a drug—not a medicine! It is a valuable food supplement. If you are among the millions of people who find themselves handicapped, in business or socially, because of gray hair, mail coupon below (or write) for free booklet about this marvelous new vitamin discovery. There is no cost or obligation, so send today.

United Vitamin Products, 9 W. Washington St. Chicago, Ill., Dept. 5
Send me FREE BOOKLET about the new ANTI-GRAY HAIR VITAMIN.

Name.....
Address.....
City..... State.....

Mali oglasi

B. J. RADIO SERVICE
1363 E. 45 St. HE. 8008
Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatih

Močne ženske
za
razkladanje blaga
Voznice Clark truke
v tovarni — za
SPLOŠNO DELO V CAFETERIA
Dobra plača od ure

CLEVELAND TRACTOR CO.
19300 Euclid Ave.

TAKOJŠNJO DELO
za
25 MOŠKIH IN ŽENSK
100% vojno delo
Izkušnja ni potrebna
Plačali vam bomo
Dobro plačo od ure poleg "Overtime"—ko se učite

Tovarniško delo
Prilika za napredovanje
Zglasite se osebno v
Employment Office
med 8. zjutraj—4. popoldne
ob sobotah od 8. zj.—12. pop.

Swartwout Co.
18511 Euclid Ave.

UČITE SE SLOVENŠČIN ANGLEŠČIN
s pomočjo Dr. Kernove knjige
Angleško-slovensko berilo
English-Slovene Reader
Cena \$2.00

Moški-neizkušeni?
Mi bomo vas izurili za operatorje tovarnih dvigalov — za nositi posodo delavce v pralnici

TEDENSKA PLAČA
Starost ni nobena ovira, niti ne znate govoriti angleščine.
Državljanstvo ni potrebno
Zglasite se
EMPLOYEES ENTRANCE
ZADAJ
HOTEL STATLER
E. 12th, soba 335
9. zj. do 5. pop.

TOVARNIŠKO DELO
100% obrambna tovarna
Izkušnja ni potrebna
Plača na uro, poleg "overtime"

Zahteva se "Availability Statement"

The Draper Mfg. Co.
E. 91 St. in Crane
1 blok južno od Union Ave.

Oblak Mover
Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in brez postrežila. Obrnite se vsem zaupanjem na vašega starega znanca

John Oblaka
1146 E. 61 St.
6122 St. Clair Ave.
HE 2730

FRANK J. SUPANICK
Kandidat za mestnega zastopnika 32. varde